

CAPVT XV.

Erroribus Haereticorum, variis etiam Catholicorum sententiis propositis, horum argumentis respondetur.

Haeretici homines non solum Confirmationis veritatem impugnaverunt, verum etiam materiam, siue essentialem, siue accidentalem, variis sanis atque diceriis lacesserunt. De Waldensibus enim nonnulli scripserunt, Chrisma confirmatorium omni prorsus spiritali virtute esse destitutum.

Aeneas Syluius is est, qui prae aliis quibuscumque hanc esse Waldensium propositionem scribit: (1) »Confirmatio, quam chrismate Pontifices inducunt, inter Ecclesia Sacramenta minime continetur;« proindeque omni spiritali effectu destituta est; verum hoc vnum Iuuenius in Waldensibus culpandum esse iudicat; (2) quod culpant ipsi in Chrismate solos Pontifices illud consecrare; eoque solos Episcopos inungere Neophitos: inde concludentes, nihil spirituale, seu nullam gratiam conferre ministros, qui Neophitos chrismate hac opinione imbuti, quod solis Episcopis ius illud competat. Haec Iuuenius: qui insuper adserere non dubitat, eos qui Waldensibus huiusmodi Dogma adscribunt, illorum principia ignorare.

Quaecumque tamen Waldensium mens fuerit; haeretica certe in hac re etiam fuit Lutheri subsannatio in nostros Theologos, quod manuum impositionem Confirmationis materiam constituere censeant. Sic enim loquitur: (3) »mitum est, quod in mentem illis venerit, vt Sacramentum facerent ex impositione manuum . . . ? Cur non ex Sacramento panis etiam Confirmationem fecerunt, quando scriptum est Actor. 9. et quum accepisset cibum confortatus est; et Psalmo 103: Panis cor hominis confirmet; vt sic Confirmatio tria complectatur Sacramenta, Panem, Ordinem, et ipsam Confirmationem.«

Caluinus quoque adserit: (4) »manuum impositionem in Confirmatione Neophitorum adhibitam nihil habere simile cum ea, quam Apostoli vsurpabant; Chrismationem neque esse a Christo, neque

(1) Hist. Boem. cap. 35.

(2) Comm. Hist. dissert. III. de Confirm. q. 2. cap. 1.

(3) In lib. de Captiu. Babyl.

(4) Lib. IV. Instit. cap. 19.

»ab Apostolis: eos »qui oleum vocant oleum salutis, salutem quae in Christo est, abiurare, Christum abnegare, patrem non habere in regno Dei.«

Quam autem longe ab eis semper Catholici fuerint, illud ab oculis ponit, quod horum nemo est, apud quem certum non sit, Confirmationem esse verum propriumque nouae legis Sacramentum: tamen in adsignanda essentiali illius materia non conueniant. Etenim in sola manuum impositione huius Sacramenti materiam constituunt Iacobus Sirmondus et Sambouius; quos sequutus est L' Herminier. Solam vinctionem constituere adaequatam essentiali Confirmationis materiam, placuisse S. Thomae, cui maxima Scholasticorum pars subscripsit, non paucis exploratae rei loco positum est; ob ea potissimum quae in Tertia Parte scribit. (5) Sed S. Doctorem non excludere manuum impositionem et ipsi sui Sodales bene multi censent atque demonstrant, et nos pro nostra in tantum Magistrum reuerentia consulto euincemus.

Ast nobilissimi quoque Theologi sunt, qui vtramque materiam disiunctiue, vt dicitur, sumtam, essentialem existimant; ita sane vt sufficiat vnam, alteramue adhibere. Ita Ruardus Tapperus et Ioannes Morinus. Postremo: opinantur alii, primi quidem subsellii, adaequatam Confirmationis materiam statuendam simul in impositione manuum et Chrismate. In hanc conspirant sententiam Merbesius, Natalis Alexander, Gaspar Iuuenius, Ludouicus Habert, Cardinalis Gotti, Ioannes Laurentius Berti, aliique plurimi, et numero, et auctoritate venerandi. His et nos subscripsimus lubentissime.

Iam vero his enarratis, de Haereticorum cauillis agendum hic foret; nisi praecoccupata a nobis iam pridem fuissent de veritate huius Sacramenti agentes. Illuc nostros remittimus Lectores.

Theologorum vero nobis aduersantium argumenta haec sunt. Primum illorum, quae impositionem manuum excludere videntur, est huiusmodi: Ecclesia validam raramque habet Graecorum Confirmationem, qui Chrisma dumtaxat absque vlla manuum impositione ad illam administrandam vsurpat: non est ergo illa impositio huius Sacramenti essentialis materia.

Secundum: quamuis concedatur Apostolos, vt et Patres aliquos, Confirmationem contulisse per manuum impositionem; tamen adseri non potest, idem nostris fieri temporibus, aut semper in Ecclesia

Latina fuisse factum. Primo siquidem, Innocentius Papa III. scribit: (6) »per frontis Chrismationem designari manus impositionem Apostolorum.« Et Eugenius Papa IV. inquit: (7) »loco illius impositionis, per quam Apostoli dabant Spiritum Sanctum, in Ecclesia dari Confirmationem.« In Synodo item Moguntina legitur: (8) »hoc Sacramentum ab initio sola manuum impositione exhibitum, mox sub ipsis temporibus Apostolorum ex eorundem Traditione adhibita Chrismatis vnctione coepit conferri.« At materia, quae in aliam, salua Sacramentorum substantia, mutari potest, essentialis non est: ergo.

Quae vero militant aduersus propositionem secundam sunt huiusmodi. Primum: Apostolorum tempore sola manuum impositio essentialis, immo et adaequatam Confirmationis materiam constituerat: solius enim manuum impositionis meminit Scriptura, Actor. viii. et ix: ergo.

Secundum: Chrismatis vnctio ad mundi elementa pertinet; de quibus Apostolus ad Colos. ii. dicit: »mortui estis cum Christo ab elementis huius mundi.« non ergo vsurpanda in Sacris Mysteriis est.

Tertium: Concilium Arausicanum i. (9) definit: Chrismationem esse puram ceremoniam, non materiam essentialis Confirmationis. Ait enim: »nullum ministrorum, qui baptizandi recipit officium, sine Chrismate vsquam debere progredi: quia inter nos placuit se mel chrismari. De eo autem, qui in Baptismate, quacumque necessitate faciente, non chrismatus fuerit, in Confirmatione Sacerdos commonebitur. Nam inter quoslibet Chrismatis ipsius non nisi vna benedictio est: non vt praedicians quicquam, sed vt non necessaria habeatur repetita Chrismatio.«

Quartum: solam manuum impositionem ab initio et per plurima etiam saecula fuisse materiam essentialis Confirmationis, tam in Occidente, quam in Oriente, ex eo constat, quod Arianis aliisque Haereticis ad Ecclesiam reduclibus per eam tantum Confirmatio conferebatur; vt docent Synodi Moguntina, Bituricensis, Eugenius IV. et Innocentius III: ergo.

Quintum: Tertullianus scribit: (10) nos perungi »benedicta vnctione ex pristina disciplina.« Auctor libri de Coelesti Hierarchia (11) ait:

(6) In cap. *Quum venisset*, de Sac.

Vnc. (7) In Dec. pro Armen.

(8) Cap. xviii.

(9) Can. ii.

(10) Lib. de Bapt. cap. 7.

(11) Cap. ii.

ait: »morem inungendi deriuasse ex Athleticis vnctionibus.« Et Basilius (12) inquit: »in nullo scripto nos habere Chrisma, eiusque consecrationem: nos est ergo essentialis materia, quum non habeat diuinam institutionem, sed humanam, vel ad summum Ecclesiasticam atque Apostolicam.

Sextum: ex probationibus superiore capite allatis nihil aliud deducitur, nisi Chrisma esse materiam integram Confirmationis, non vero necessariam: quod sic ostenditur: etiam Eugenius IV. adsignauit pro calicis materia vinum de vite et aquam; et tamen aqua non est essentialis materia; pariter adseruit Ordinis materiam illud esse, per cuius traditionem confertur Ordo; et nihilominus non est perfectio instrumentorum essentialis Ordinis materia: igitur dum dicit materiam Confirmationis esse Chrisma, loquutus est de materia integrante; Armenos docens, vt cum Romana Ecclesia etiam in ritibus necessariis conuenirent omnino. Praeterea: Chrismatio nec vbique, nec semper eadem ratione obrinuit: Graeci siquidem, vnguentum quo Neophitorum frontem deliniant, ex 35 aromatum, seu herbarum fragrantium speciebus cum oleo, et vni non modica quantitate, iisque omnibus simul coniectis, conficiunt: Latini vero suum Chrisma ex oleo et balsamo, iisque non decoctis, componunt: insuper primis Ecclesiae saeculis vnctio impositioni manuum praemittebatur, vt scribit Tertullianus: (13) posthac in ipso actu Baptismatis fiebat; nunc post Baptismum peragitur: atque quum olim vna fuerit, nunc duplex vnctio est, in vertice scilicet et in fronte: ergo vel ipsa rituum variatio demonstrat, vnctionem Chrismatis ad ceremoniam, et ad variabilem disciplinam spectare, non ad Sacramenti essentiam.

Quae quidem omnia haec ordine soluenda adsumimus. Ad primum ex his quae manuum impositionem oppugnant, dicimus: etiam per duodecim priora saecula Confirmationem datam in Orientali Ecclesia fuisse, non per Chrismationem tantum, sed etiam per manuum impositionem: eamque distinctam ab actione, qua Chrisma adplicabatur. Testes huius rei adpellamus Firmilianum, (14) Theodoretum, (15) Gennadium, (16) Concilium Nicaenum i., (17) omniaque antiqua Graecorum Euchologia. A saeculo autem octauo Graecos non consueuisse separare impositionem manuum ab actione qua inungitur

Neo-

(12) In lib. de Spiritu Sancto.

(13) Vbi supra.

(14) In Epist. ad Cyprian.

(15) In cap. vi. Epist. ad Hebr.

(16) Apud Oecumenium.

(17) Can. viii.

Neophitus: quinimmo cum illa coniungunt, atque ex duabus vnam efficiunt; vt animaduertit Iacobus Goarius. (18)

Secundum quoque ex nuper dictis diluitur: nam si modo Episcopi Neophitum manu tangunt et vngunt, vna cum Chrismatione frontis impositio manuum est: nec tantam, quantam Scholastici nostri in explicandis Eugenii IV. et Innocentii III. verbis difficultatem experti sunt, nos experimur: neuter siquidem eorum adfirmat inductam Chrismationem pro manuum impositione fuisse, hac sublata. Et Eugenius quidem adfirmat »loco impositionis manuum dari Confirmationem;« non inquit *Chrismationem*.

Itaque verborum sensus est, adpellari modo Confirmationem, quod Apostolorum temporibus dicebatur manus impositio. Qui ipse est sensus Moguntinae Synodi. Verbo res absoluta esto, si dicatur, Innocentium, Eugenium, atque Moguntinos Patres adserere Confirmationem stare loco impositionis manuum; quod per talem impositionem Spiritus Sanctus dabatur. Vel si de Chrismatione sola eos loquutus fuisse contendatur; in ipsa et manuum impositionem illos conclusisse dicendum; adeo vt adserere voluerint, fuisse quandoque impositionem absque Chrismate; atque vnctionem pro simplici impositione esse substitutam. Et hoc etiam pacto adhibetur modo manuum impositio, quae Chrismatis inunctionem comitatur.

Ad tertium respondemus: Doctores Scholae, dum Chrismationem commemorant, impositionem simul innuere; atque dum vnum exprimunt, alterum supponere. Eorum vero Ducem ac Principem S. Thomam expresse etiam impositionis meminisse, praesertim vbi scribit: (19) »quod impositio manuum in Sacramentis Ecclesiae fit ad designandam aliquem copiosum gratiae effectum; quo illi quibus manus imponantur, quodammodo continuantur ministris; in quibus copia gratiae esse debet. Et ideo manus impositio fit in Sacramento Confirmationis, in quo confertur plenitudo Spiritus Sancti,« cet.

Argumentorum autem quae Chrisma excludere videntur, primum sic soluitur: licet Scriptura solius impositionis manuum in Confirmationis administratione adhibendae meminerit; tamen Chrismationem non excludit: immo Concilia et Patres Apostolorum aevo viciniores, quamuis solo impositionis manuum nomine fuerint vsi, intellexerunt et hoc nomine Chrismationem. Testantur ita Theodoretus, (20) Con-

(18) In Notis ad Euchol. Graec. (20) Lib. v. Haeret. Fab.
(19) III. Part. q. LXXXIV.

cilium Nicaenum I. (21) Constantinopolitanum I. (22) aliique Patres atque Concilia. Sed Chrismatis quoque mentionem in Scripturis factam esse; vt in II. ad Corinth. cap. I. et in I. Epist. Ioannis, sunt qui dicant Theologi.

Secundi solutio est: frustra, ne quid amplius dicamus, ex haereticorum officina illud sumi argumentum: loquitur enim eo loco Paulus de ritibus Iudaicis, quos *elementa mundi* vocat, quoniam carnalia erant, nec per se gratiarum spiritualium efficientia: at res sensibiles quibus in Sacramentis vtimur, ex Christi institutione habent quod salutare sint atque gratiarum effectrices.

Ad tertium dicimus: hunc esse Canonis sensum, quod si minister baptizans omiserit ex aliqua necessitate Chrismationem verticalem, quae vna est ex Baptismatis ceremoniis; moneatur Episcopus, vt eam ante Confirmationem suppleat; seu antequam Neophitum in fronte chrismet: quia vt statuit Innocentius III. (23) et Cornelius Papa, (24) ceremoniae quae in Baptismate omissae fuerant, suppleri debent ante Confirmationem. Quia vero necessarium non est, vt Chrismatio in Baptismate omisa suppleatur, quum non de necessitate, sed tantum de praecepto sit; ideo si Episcopus eam in Confirmatione omitat, Sacramenti validitati nihil praecudat.

Quartum absolute negandum est; quin obstet auctoritas Gregorii, Synodorumque laudatarum in argumento; nam vel ibi sermo est de manuum impositione reconciliatoria, qua Arianos recipiebantur; vel non excluditur vnctio, sed id solum innuitur; quod esto idem ritus in Occidente et in Oriente esset quoad substantiam; hic tamen in Occidente manus impositio adpellari solebat, in Oriente vnctio. Equidem Arianos susceptos reapse cum manuum impositione et Chrismatione fuisse, conceptis terminis docet Synodus Arelatensis II. (25)

Quintum sic dispellitur: Tertullianus non dicit vnctionem pertinere ad disciplinam; sed nos perungi ex pristina disciplina, qua vngi oleo de cornu in Sacerdotium solebant; significans Chrisma nostrum praesignatum fuisse in oleo, quo Aaron a Mose vnctus est; in nobis tamen vnctionem, quemadmodum Baptismi lauacrum, proficere spiritualiter. Auctor deinde Ecclesiasticae Hierarchiae mystice loqui se dicit per allata verba; vt significet Chrismatis vsum ad spiritualia cert-

(21) Can. viii.
(22) Can. vii.
(23) Cap. Pastoralis.

(24) In Epist. ad Fab. Antioch.
(25) Can. xvii.

tamina ; lectoremque commoneat , vt Sacramentorum effectus in tropica loquutione perpendeat. De cetero autem plurima de Chrismate magnifice et ornate scribit. Sed neque ex Traditione repetit Basilii ritus tantum ac ceremonias , vt consecrare aquam Baptismatis , Satae renuntiare , aliaque eiusmodi ; verum etiam complura ad essentiam Sacramentorum spectantia ; omniaque » dogmata et instituta quae » in Ecclesia praedicantur , et quae non ex doctrina scripto prodita accepimus , sed ex Apostolorum Traditione in Mysterio , id est , in » culto tradita nobis fuerunt. «

Ad sextum haec sit responsio : quum Traditio vniuersa clamat , vncionem esse symbolum et causam gratiae , nequit illa materia esse accidentaria : falsum insuper est Eugenium IV. assignare etiam aquam pro materia calicis : dixit ille sane admiscendam esse vino aquam ; pertinere ad essentiam non dixit. Dato praeterea Eugenium Armenos docuisse accidentariam materiam Ordinum , quia illi de essentiali minime dubitabant ; tamen non inde sequitur esse eiusdem generis Chrismationem : nam de Ordine loquens , commemorat instrumenta tanquam symbola munerum ab initiatis exercendorum ; at de Confirmatione pertractans , Chrisma tanquam symbolum gratiae conferentis nobis nitorem conscientiae et odorem bonae famae laudat.

§ Ecquid vero quod Chrismatio nec semper , nec vbique eadem ratione obtinuerit ? Profecto , aromatatum apud Graecos admixtio , olei speciem non tollit ; proindeque nec essentialem ac specificam Confirmationis materiam , ad quam aromata illa nequaquam pertinent : quemadmodum secundum plurium Theologorum sententiam neque balsamum , ex quo Latinorum vnguentum coalescit.

Quod denique postremo loco opponitur circa varias vncionum disciplinam , nihil vrget : nam Tertullianus inquit , » egeri de lauacro » perungimur benedicta vncione ; « agnoscens certe Chrismationem post Baptisma. Ast , num haec in fronte facta olim fuerit a quolibet Presbytero baptizante , quod solet addi , spectat ad quaestionem de Baptismatis Ministro.

CAPVT XVI.

De Graecorum Latinorumque forma in Confirmationis administratione.

Verba quae Chrismatis inunctionem comitantur , nempe : *signo te signo crucis , et confirmo te Chrismate salutis , in nomine Patris , cet.* sunt apud Latinos vera et adaequata Confirmationis forma.

Apud Graecos vero formam huius Sacramenti constituunt verba illa : *signacula doni Spiritus Sancti.*

Probatur prima propositio ex Decreto Eugenii IV. in Concilio Florentino : (1) » scilicet : forma autem est , » signo te signo crucis , et » confirmo te Chrismate salutis , in nomine Patris , et Filii , et Spiritus Sancti. «

Deinde ex eo probatur , quod in omnibus Ritualibus et Sacramentariis libris praescribitur vinctio sub certa verborum formula peragenda : quod sic obseruatum semper est , vt numquam vinctio Chrismatis peracta sine verbis fuerit , ipsaque verba semper habuerint sacramentalis formae rationem.

Praeterea : Sacramentale Ambrosianum praecipit vt Parochus hanc confirmandis exponat sententiam , declarans , quomodo in his verbis , *confirmo te Chrismate salutis , cet.* designetur animi et spiritus robur , quod fidelibus ad salutem tribuitur , ac cur in prolatione huius formulae imprimatur fronti crucis signum ; quia nempe dum quis confirmatur , in numerum Christi militum adsciscitur.

Accedit insuper S. Thomae ratiocinatio , quae demonstrat in hac verborum formula significari » spirituale robur , quod homini » confertur per Sacramentum materiae visibilis ad salutem. « (2) Cui quidem ratiocinationi concinit Catechismus Romanus : (3) concinit et haec alio ratiocinatio : quod scilicet illorum verborum prolatione demonstratur actualis collatio Sacramenti Confirmationis ; quemadmodum

Tom. III.

Vv

dum

(1) In Armen. Instruct.

(2) III. Part. q. LXXII. art. 4.

(3) Part. II. cap. 3.

dum illius formulae pronuntiatione, »ego te baptizo,« cet., Baptismatis collatio significatur.

Verum et probatur quoque ex confutatione opinionis complurium Recentiorum tenentium formam Confirmationis apud Latinos esse orationem, quae vncionem praecedat. Haud potest siquidem illa oratio esse huius Sacramenti forma: nam eam talem Recentiores dixere, quod visum eis fuerit manuum impositionem, esse illam manuum eleuationem et extensionem versus confirmandos, qua perdurante recitat Episcopus orationem: *Omnipotens sempiterna Deus, cet.*: At illa manuum eleuatio non est impositio, quae materia Confirmationis est: etenim illa manuum extensione Episcopus confirmandos non tangit, tantumque commonstrat se inuocare super illos *septiformem Spiritum Sanctum*; atque hac inuocatione peracta, Episcopus ex Pontificalis Romani praescripto denuo sedet, de nomine confirmandorum inquirat singillatim; posteaque pollice tangit vnusquisque frontem, superiore manus parte supra illorum caput extensa: haec igitur impositio manuum, non eleuatio illa, cet. Sunt alia plurima argumenta id commonstrantia.

Secunda propositio probatur primo ex Euchologio Graecorum a Goario edito: vbi de forma Confirmationis legitur: »et vngit Sacerdos baptizatos sacro vnguento supra frontem dicens, signaculum » Spiritus Sancti.«

Secundo probat eam Arcudius (4) ex Patrum auctoritate: hi namque de Confirmatione eiusque effectu agentes, docent in ea imprimi Spiritus Sancti sigillum. Scribit enim Asterius Episcopus Amaesae tertio saeculo desinente: (5) »datur signaculum Spiritus Sancti.« Auctor libri de Ecclesiastica Hierarchia (6) Episcopum confirmantem appellat, »deificante vnguento obsignantem.« Cyrillus etiam dicit: (7) »signaculum datum est illi (confirmato) ex communicatione Spiritus » Sancti.« Tradunt consimilia alii Patres.

Tertio probatur ex S. Thomae doctrina: siquidem in ea Graecorum formula significatur character, quo ad pugnam insignitur miles Christi aduersus spirituales nequitias; significatur et donum quo in Fide roboratur: sufficiens est ergo ea formula, vt materiam determinet ad speciem Sacramenti; vt de Latinorum forma inquit Doctor Anglicus. Alias probationes mittimus.

CA-

(4) Lib. II. cap. 7. (5) Apud Phot. Cod. 371. (6) Cap. II.
(7) Catech. XVIII.

CAPVT XVII.

Quid Haeretici de Confirmationis forma censerint profertur. Recentiorum Catholicorum opiniones referuntur. Argumentis fit satis.

Multa de Sacramenti Confirmationis forma dixerunt Haeretici, qui saeculo XVI. in Ecclesiam Catholicam rebellauerunt. Kemptius siquidem scripsit: (1) »formam Confirmationis nulla nitti Scriptura :: Haec » verba signo te, cet. non modo neque ab Apostolis fuisse vsurpata, » sed nec in vetustis Scriptoribus, nec in Canonibus expressa :: eam » formam fabricatam, immo adulteratam fuisse a posteris, ex Ambro- » sio sententia, de his qui inuolantur.« Caluinus docuit: (2) in nostra Confirmatione non reperiri verbum, quod ex Augustino, quum accedit ad elementum, facit Sacramentum. Docuit quoque in Scripturis: »nihil legi quoad huic formulae *consigno te, cet.* fauere. Mar- » cus Antonius de Dominis, alias Spalatensis dictus, adseruit etiam » in Scripturis nihil haberi siue certum ac definitum; quibus verbis sit » vtendum, vel vsi sint Apostoli in danda Confirmatione; siue incertum et indefinitum; puta orandum esse vel benedicendum.« Dalaeus Carentonensis Minister Caluinista, Sambouio referente, effudit: »nihil in omnibus Scripturis diuinis extrare simile verbis istis conceptis, *consigno te signo crucis, cet.* Sed etiam ab Evangelii maiestatis, grauitate, atque genio tantum distare, quantum coelum a terra abest; neque ipsos qui haec docent atque defendunt, reuera sic » a Christo institutam (formam) praeceptamque fuisse putant.« Haec Haeretici de Confirmationis forma loquuti sunt, omnem omnino ab hoc Sacramento formulam abicientes.

Distat autem ab eiusmodi erroribus quam longe Graeci vna et Latini; tametsi non concordent in assignandis Confirmationis formae verbis: pugnant enim inter se Graeci; digladiantur secum mutuo Latini. Ex prioribus enim Gabriel Philadelphius existimat, (3) Confirmationis formam esse orationem qua consecratur Chrisma. Mox laudatus Arcudius, Goarius, alique qui pro Graecis scripserunt, putant formam de qua agitur esse haec verba: »signaculum dona-

Vv 2

tio-

(1) In Exam. Concil. Trident. (2) Lib. 4. Instit. cap. 19. §. 5.
(3) In Tract. de Sacram.

tionis, siue doni Spiritus Sancti. « Alii censent esse eam orationem; » benedictus es Domine Deus, « cet.

Et posteriorum quoque non vna est sententia erga essentialem Confirmationis formam. Theologi enim Latini, qui docent solam impositionem manuum esse adaequatam huius Sacramenti materiam, cohaerenter docent, verba illa quae comitantur vñctionem Chrismatis formam esse dumtaxat accidentariam; essentialem autem esse Episcopi orationem. E contrario, qui pro materia adsignant Chrisma, formam constituent in verbis Chrismatis vñctionem comitantibus. Qui demum vtramque materiam propugnant, censent necessario formam in duobus sitam esse; nempe Episcopi oratione quae manuum impositioni respondeat, et in verbis quae in actione proferuntur, quaeque apud Latinos sunt, » signo te signo crucis, et confirmo te Chrismate salutis. « Apud Graecos vero, » signaculum Spiritus Sancti. « Hanc sententiam propugnant Natalis Alexander, (4) Iuenin, (5) Cardinalis Gotti, (6) alique bene multi. At nos quid in tanta sententiam discrepantia sentiamus, iam pridem exposuimus. Superest itaque, vt ad soluenda Theologorum nobis aduersantium argumenta animum vertamus. Nam quae Haeretici opponere possent, ex probationibus soluta sunt.

Arguunt primo: ex cap. viii. Act. Apostolicorum colligitur, Apostolos confirmasse orando et manus imponendo; dicitur siquidem: *orauerunt pro ipsis vt acciperent Spiritum Sanctum*: forma ergo Confirmationis est Episcopi oratio, vt est manus impositio illius materia.

Secundo: Cyprianus inquit: (7) » qui in Ecclesia baptizantur, Prae- » positus Ecclesiae offerentur, vt per nostram orationem ac manus impositionem Spiritum Sanctum consequantur: « Habent similia Ambrosius, (8) Hieronymus, (9) et Augustinus: (10) igitur ex Patribus etiam forma Confirmationis est oratio.

Tertio: omnes libri Rituales, Pontificales, et Sacramentarii collecti ab Edmundo Martene, fidem faciunt orationem semper fuisse in Confirmatione vsurpatam: ergo.

Quarto: consentaneum videtur, vt forma aliqua pro manuum impositione adsignetur: atqui haec alia esse nequit nisi oratio Episcopi: ergo. Quin-

(4) Tract. 3. cap. 1. art. 3.

(5) Dissert. 3. de Confirm. q. 3.

(6) Quaest. 1. dub. 4.

(7) In Epist. ad Iubaianum.

(8) Lib. 3. de Sacram. cap. 2.

(9) Adu. Lucif.

(10) Lib. xv. de Trin. cap. 26.

Quinto: Gregorius Magnus haec scribit: (11) » et interrogantibus Diaconis nomina singulorum, Pontifex tincto pollice in Chrismate, facit crucem in fronte vnus, similiter per omnes singillatim: ergo praeter orationem nullam commemorat formulam.

Sexto: etiam Amalarius Fortunatus inquit: (12) » oratione explicita facit crucem cum pollice in Chrismate in singulorum frontibus, ita » dicendo, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti; praetermissis » verbis, *signo te*, « cet.: ergo haec non sunt Confirmationis formula.

Septimo: verba eiusmodi indicatiua » signo te signo crucis, « cet. non erant quondam essentialis Confirmationis formula; quum ante saeculum vi. inter confirmandum adhibita non fuerint: neque ergo his temporibus huic Sacramento essentialia sunt.

Octauo: saltem sensus formulae Graecorum suspensus et ambiguus est; neque orationem reddit finitam et perfectam: at hoc ipso nequit determinare indifferentem materiam ad certum Sacramentum constituendum: ergo.

Nono: Clemens VIII. in Instructione de Ritibus Graecorum, quam adaptauit Benedictus XIV, praecipit: » vt Episcopi Latini infantes baptizatos a Presbyteris Graecis, et de facto Chrismate in fronte consignatos confirmet; « apud Graecos enim, etiam Presbyteri sunt Confirmationis Ministri: praecipit insuper, vt haec vñtantur formula: » con- » signo te signo crucis, « cet., decernit igitur hoc Sacramentum sub forma Graecorum collarum, nullum prorsus esse ac irritum.

Decimo: Seuerus Patriarcha Alexandrinus aliam a praedicta Graecorum forma designat; eandemque cum deprecatua Sacramentalis Nouomiensis: non ergo est allata.

Vndecimo: esse signaculum inuisibilis gratiae et Spiritus Sancti commune est singulis Sacramentis: non ergo potest in hoc constitui specialis Confirmationis forma.

Respondetur ad singula. Ad primum quidem ex S. Thoma: (13) quod quando effectus Confirmationis per Apostolorum ministerium visibilibus signis conferebatur, » tunc non erat necessaria nec materia, » nec forma huius Sacramenti: « vnde miramur maxime leui hac argumentatione permotos celeberrimos Thomistas, vt aliam arriperent viam. Sed et responderi potest: equidem legi in Apostolorum Actibus Apostolos orasse, vt Samaritani Baptismate regenerati acciperent Spiritum Sanctum: at non legitur orationem illam esse Confir-

(11) In lib. Sacram. (12) Lib. 1. cap. 27. (13) III. Part. q. lxxii. art. 4.

mationis formam; quinimo nec orationi ibi tribuitur Spiritus Sanctus; sed manuum impositioni factae post orationem; nec tamen negandum propterea Apostolos formam verborum adhibuisse; sed vnice adfirmandum hanc ex Actibus Apostolicis non constare: vt et non constat Chrismatis vnctio.

Ad secundum dicendum: quod Patres, vbi tribuunt Spiritum Sanctum impositioni manuum et orationi, ritum Confirmationis demonstrant, cui praemittitur oratio; non vero formam designant. Quod ex ipsa Aduersariorum intelligentia euincitur: nam Patres quoque docent, Eucharistiam consecrari *oratione*, et Christi corpus per *orationem* confici, et *per Crucis signum*; vt loquuntur Iustinus, (14) Irenaeus, (15) alique: quibus tamen non alia ratione occurrunt Theologi nobis oppositi, nisi quod Patres consecrationem Eucharistiae *precibus* tribuunt, non tamquam formae, sed tamquam ritibus.

In tertii solutionem dicimus: nihil posse apte concludi ex vetustis Sacramentariis: primo quidem, quia in pluribus habetur oratio, at non manus impositio: in aliis eadem oratio desideratur. Deinde, in quibusdam oratio illa habetur sub finem ordinis Baptismi: tandem quia in omnibus libris Ritualibus et Sacramentariis facienda praescribitur vnctio sub certa verborum forma; quae proinde ad huius Sacramenti formulam pertinere videtur.

Quarti solutio est: manuum impositionem, quae Confirmationis materia est, in vnctione Chrismatis fieri consequenterque verba quae tunc temporis proferuntur, vtrique materiae respondere.

Quinto sic occurrimus: Gregorium Magnum Confirmationis formam substituisse *ob disciplinam arcana*. Et reuera de hac ipsa forma scripsit Innocentius I: (16) » verba vero dicere non possum, ne magis » prodece videar, quam ad consultationem respondere. « Verum et aliter argumento occurri potest dicendo, Gregorium aut sacramentalis formae non meminisse, quoniam haec non aliud exprimit modo indicatio, quam id quod in ea continetur modo deprecatiuo, verbis scilicet, *consigna eos signo crucis, in vitam propitiatus aeternam*: aut forsitan tunc temporis vnctionem peractam fuisse in prolatione eorundem verborum; ita vt forma quae modo obtinet, ex deprecatia ortum ducat; nec tamen vtraque his temporibus formae rationem conseruet; quia deprecatia nunc est absque applicatione materiae.

Ad sextum respondetur: Amalarium citare ibidem Ordinem Roma-

(14) In Apol. 2. (15) Lib. 4. cap. 34. (16) In Epist. ad Decent. cap. 3.

manum; scribit enim: » dicit Romanus libellus, de quo saepe commemo- » morauimus: *oratione expleta facies crucem*, « cet.: at in Ordine Romano, praeter ea quae exscripsit Amalarus, etiam continetur haec formula: » *consigno te in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti*. « Aut igitur errauit Amalarus; aut orationem contraxit; aut ea solummodo exscripsit quae voluit.

Septimum sic solutum erit: verba de quibus est quaestio, eadem omnino esse secundum substantiam cum antiqua formula Confirmationis; diuersa licet sint secundum modum: quippe quae his temporibus indicatio modo proferatur, antiquitus vero deprecatiuo: quae tamen mutatio sufficiens est, vt non valeat modo forma deprecatorie prolata; quemadmodum non valere hodie absolutionem a peccatis deprecatiuam, quae valebat antiquitus, Theologi censent. Non ita de mutationibus aliis, quas Latinorum formam subisse vetustissimi libri Pontificales produnt; salua tamen substantiali verborum significatione.

Ad octauum dicendum: Sacramentorum valorem a Christi voluntate pendere; proindeque sufficere quamcumque formam, modo sit a Christo instituta; ceterum in his verbis, » *signaculum Spiritus Sancti*, « perfectam orationem contineri; non secus ac in illis, quae apud Lucam cap. xxi. leguntur: » *hic calix nouum testamentum est in meo sanguine*; « in quibus deest verbum determinans sensum, si ex graeca versione desumantur.

Nonum sic soluimus: Clementis Instructio directa fuit ad Episcopos Latinos, in quorum Ciuitate vel Dioecesisibus Graeci, aut Albanenses Graeco ritu viuentes, degunt: in qua si omnia quae praecipuntur, adcurate perpendantur, nihil praecipuum legitur, quod nullam demonstret Graecorum formam; sed potius illam sufficientem ostendunt. Nam et praecipit id quod Latini in sua Ecclesia cum Graecis etiam facere debent: et cautela seu conditionem praecipit adhibendam.

Decimum verbo diluitur: nam quemadmodum apud Latinos, ita apud Orientales aliqua irrepsit variatio in forma Confirmationis, salua quidem substantiali verborum significatione.

Vndecimi solutio est: *σφραγίς* non signum quodlibet esse, sed notam impressam, sigillum, ac specialiter militarem baltheum; *δοξα* quoque non tantum significat gratiam, sed largitionem ipsam donorum. Quare licet omnia Sacramenta sint gratiae et Spiritus Sancti signacula; verba tamen formae Confirmationis quamdam vim designandi gratiam, quae Christi milites exornat firmatque, et sanctificationem in Baptismo collatam perficit.

CAPVT XVIII.

De Ministro, subiecto, atque effectibus Confirmationis.

Solus Episcopus est ordinarius Confirmationis minister: potest tamen hoc Sacramentum valide a Presbytero ministrari potestate delegata.

Quod quidem Sacramentum omnes et soli baptizati valide recipere possunt.

Eo tandem gratia roboratiua et character producuntur.

Prioris propositionis primam partem probant Scripturae. Act. siquidem viii. narratur, Petrum et Ioannem profectos Samariam fuisse, vt baptizatos a Philippo Diacono per manuum impositionem confirmarent: hoc autem praestitisse illos tanquam Presbyteros, non tanquam Apostolos, gratis omnino ab aduersariis fingitur: atqui soli Episcopi Apostolorum successores in Apostolatus munere sunt; nimirum in Ecclesiae regimine succedunt: ergo.

Probat praeterea Traditio. Scribit enim Cyprianus: (1) » vt qui » baptizantur, Praepositis Ecclesiae (id est Episcopis) offerantur, vt » per nostram orationem et manus impositionem, Spiritum Sanctum » consequantur, et signaculo dominico consignentur. « Concilii Eliberitani Patres sic loquuntur: (2) » si quis Diaconus regens plebem, » sine Episcopo vel Presbytero aliquos baptizauerit, Episcopus per benedictionem eos perficere debebit. « Similia leguntur apud Hieronymum, (3) Chrysostomum, (4) Augustinum, (5) aliosque.

Insuper probat auctoritas Conciliorum, Romanorumque Pontificum. Nam Florentinum Concilium, seu Eugenius IV. Armenos instruens, inquit: » ordinarius minister est Episcopus; et quum » ceteras vnciones simplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non nisi » Episcopus debet conferre. « Tridentinum deinde hunc edidit Canonem: (6) » si quis dixerit, Sanctae Confirmationis ordinarium mi-
» nis-

(1) Epist. 73. ad Iubaian.

(4) Hom. 18. in Act. Apost.

(2) Can. 73.

(5) Lib. 15. de Trin. cap. 26.

(3) In Dial. adu. Lucif.

(6) Sess. 8. Can. 3.

» nistrum non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem Sacer-
» dotem; anathema sit. « Id ipsum testati sunt Cornelius Papa, (7) Innocentius I. (8) et III. (9) et Gregorius Magnus. (10)

Accedit congruentiae ratio a S. Thoma adlata: (11) » sicut ad » artifices pertinet ligna struere pro domus aedificatione; ad archi- » tectum vero eam complere et perficere; ad Notarium scribere, et » ad Dominum Epistolam subsignare; ita inferioribus ministris com- » petit spirituale aedificium inchoare per Baptisma, et illud Ecclesiae » adscribere; perficere vero et subsignare eius est, qui Ecclesiae prae- » sidet, qualis est Episcopus: « ergo, cet.

Secunda propositionis primae pars non aliunde aptius quam ex Ecclesiae praxi euinci potest. Etenim illi reuera extraordinarii Confirmationis ministri esse possunt, quibus hoc Sacramentum ministrare quandoque commissum est: Atqui id Presbyteris commissum nonnumquam fuisse certissimum est: ergo. Romanos siquidem Pontifices hanc fecisse facultatem Presbyteris innumerae comstant concessionem; scilicet Adriani VI. Ioannis XXII. Gregorii XIII. Leonis X., aliorumque. Prae omnibus tamen quibuscumque memoranda in hanc rem est S. Gregorii concessio. Scripserat enim Gregorius ad Ianuarium Episcopum Calatitanum, dicens: » iuxta recep- » tum Ecclesiae Romanae consuetudinem Episcopi baptizatos infan- » tes signare bis in frontibus non praesumant; sed Presbyteri bap- » tizandos vngant in pectore, vt Episcopi postmodum vngere debeant » in fronte. « Quod quum aegre ferrent Sardinenses Presbyteri, indeque exoriri scandala Ianuarius Gregorio significasset, rescripsit is: (12) » nos quidem secundum vsu veterem Ecclesiae nostrae feci- » mus. Sed si omnino hac de re aliqui contristantur; vbi Episcopi de- » sunt, vt Presbyteri etiam in frontibus baptizatos (alias baptizandos) » Chrismate tangere debeant concedimus. « Quibus sane verbis, non nudam tolerantiam exprimi, sed propriam concessionem facile quis intelligit, qui verborum contextum absque praediuicio legerit, atque hanc posteriorem Epistolam cum priore comparauerit.

Verum et hanc Gregorii concessionem tacite adprobauit Eugenius IV. in Decreto pro Armenis; vbi postquam dixerat ordinarium Confirmationis ministrum esse Episcopum, subiunxit: » legitur tamen ali-
Tom. IIII. Xx » quant

(7) In Epist. ad Fab. Antioch.

(10) Ep. ix. ad Ian. Calar. Episcop.

(8) In Epist. ad Decent. cap. 3.

(11) III. Part. q. lxxxi. art. ii.

(9) Cap. Quum venisset.

(12) Epist. xxvi. lib. 4.

»quando per Apostolicae Sedis dispensationem ex rationabili et v-
 »gente admodum causa simplicem Sacerdotem Chrismate per Epis-
 »copum confecto hoc administrasse Sacramentum.« Tridentina quo-
 que Synodus, dum statuit solum Episcopum esse ministrum ordina-
 rium Confirmationis, innuit certe, haud repugnare, quin ex delega-
 tione huiusmodi ministerium committatur Presbytero.

Apud Orientales praeterea collaram fuisse Presbyteris confirma-
 di potestatem, et multis quidem abhinc saeculis, constat ex Eucha-
 logiis, in quibus Baptismatis et Confirmationis officium vno verbo-
 rum tenore describitur, totumque Presbyteris permittitur; nec quid-
 quam reservatur Episcopis: constat et ex Auctore Commentariorum
 in Lucam, qui Ambrosio inscribuntur, ex Epistola Hieronymi ad E-
 uangelum, aliisque compluribus monumentis. Atque hanc Graeco-
 rum praxim nedum Romani Pontifices permiserunt, sed et proba-
 runt: neque enim hoc vnquam prohibere; neque vnquam a Grae-
 cis sic confirmatos denuo confirmare iuserunt.

Quam sententiam his verbis expressit S. Thomas: (13) »Papa
 »in Ecclesia habet plenitudinem potestatis, ex qua potest quaedam,
 »quae sunt superiorum Ordinum committere quibusdam inferioribus:
 »sicut quibusdam Presbyteris concedit conferre minores Ordines, quod
 »pertinet ad potestatem Episcopalem. Et ex hac plenitudine potesta-
 »tis concessit S. Gregorius Papa, quod simplices Sacerdotes hoc Sa-
 »cramentum conferrent, quamdiu scandalum tolleretur.«

Secundae propositionis prima pars probatur ex Ecclesiae discipli-
 na, quae per duodecim priora saecula apud Latinos viguit; quaeque
 his etiam temporibus apud Graecos et alios Orientales obtinet: sci-
 licet quod omnibus, vt ipsis etiam infantibus, immediate post Bap-
 tismum Confirmatio administraretur, Testes antiquae Latinorum praxis
 habemus Innocentium I. (14) et S. Gregorium; (15) antiquae vero
 et recentis Graecorum praxis eorundem Euchologia.

Secunda deinde propositionis pars his momentis probatur. Pri-
 mo: Baptisma ad omnia Sacramenta quae in vsu consistunt, vnica
 est et necessaria via.

Secundo: per Confirmationem adolescit quis in vita christiana;
 non potest autem adolescere, qui nondum in lucem est editus, seu
 qui nondum est Christianus; vt optime ratiocinatur S. Thomas. (16)

Ter-

(13) III. Part. q. 72. art. 11. ad 1.

(14) Epist. 1. cap. 3.

(15) In Sacram.

(16) Vbi supra art. 6.

Tertio: conquestus fuerat S. Bonifacius altera ad Zachariam Pa-
 pam Epistola, quod quidam Presbyter Scotus doceret, posse homi-
 nes sine Baptismo Christianos fieri per Episcopalem manuum imposi-
 tionem: quod inauditum sane dogma damnat Zacharias ad Bonifa-
 cium rescribens.

Tertiae demum propositionis priorem partem haec demonstrant.
 Primum quidem, in Scriptura Act. cap. viii. legitur: »tunc impone-
 »bant manus super illos, et accipiebant Spiritum Sanctum.« At Spi-
 ritus Sancti nomine intelligitur Spiritus Sanctus inhabitans, seu ani-
 mam sanctificans, non praecise Spiritus Sancti dona, seu gratiae gratis
 datae; quum haec potius sint Spiritus Sancti effectus: ergo. Di-
 citur siquidem Actor. ii: »et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, et
 »coeperunt loqui variis linguis,« cet. Atque cap. xix: »et quum
 »imposuisset illis manus Paullus, venit Spiritus Sanctus super eos, et
 »loquebantur variis linguis,« cet. Tandemque in I. ad Corinth. cap.
 12. »vniciuque datur manifestatio Spiritus ad vtilitatem. Alii quidem
 »per Spiritum datur sermo sapientiae,« cet.

Deinde haec offert Traditio. Tertullianus inquit: (17) »egressi de
 »lauacro perungimur benedicta vnctione. . . . et in nobis carnaliter
 »currit vnctio, sed spiritualiter proficit; quomodo et ipsius Baptisma-
 »tis carnalis actus, quod in aqua mergimur, spiritalis effectus, quod
 »delictis liberamur.« Si apposite distinguens gratiam vnctionis confir-
 mativae a gratia Baptismatis. Cyrillus Hierosolymitanus dicit: (18)
 »nos Chrismate inungi, vt induiti Thoracem iustitiae fortiter aduer-
 »sus insidias diaboli consistamus.« Habent similia Augustinus, (19)
 Ambrosius, (20) alique Patres: quibus tandem consonant Concilium
 Eliberitanum, (21) vbi inquit: »baptizatos per Confirmationem per-
 »fici.« Florentinum, Narbonense, alia etiam.

Ex quibus omnibus illud conficitur quoque; quod gratia per hoc
 Sacramentum producta est roboratiua, seu tribuens baptizato perfec-
 tionem, robur, et firmitudinem: quod non absolute quidem, sed
 comparatiue perfectior gratia Baptismatis sit; nam, vt inquit Sanc-
 tus Bonaventura: (22) »bene et perfecte viuere melius est, quam
 »viuere; . . . maius est esse viuum et sanum, quam viuum tan-
 »tum.« Quod tandem non prima gratia illa sit, seu impium iustifi-

Xx 2

cans

(17) In lib. de Bapt. cap. 7.

(18) Cath. 3. Mystag.

(19) Tract. vi. in 1. Epist. Ioan.

(20) Lib. 3. cap. 2.

(21) Can. xxxviii.

(22) In iv. Dist. 7. art. 2. q. 2.

cans : sed secunda , seu quae praehabita iustitiam augeat : vt enim loquitur S. Thomas : (23) »sicut ex ipso nomine adparet, hoc Sacramentum datur ad confirmandum quod prius inuenit ; et ideo non debet dari his qui non habent gratiam.« cet. Atque haec certe Patrum omnium vox est.

Alteram propositionis partem docet Scriptura. Dicitur enim in II. ad Corinth. cap. I. : »qui vnxit nos Deus, et signauit nos, et dedit »pignus Spiritus in cordibus nostris.« Et ad Hebr. VI. : »impossibile »est enim eos, qui semel sunt illuminati, (nempe per Baptismum »vt Patres exponunt) et participes facti sunt Spiritus Sancti (scilicet »per manuum impositionem, ex iisdem Patribus) rursus re- »nouari ad Poenitentiam.«

Docet Traditio hanc ipsam veritatem. Haec enim scribit Auctor Constitutionum Apostolicarum : (24) »cum decenti grauitate col- »latio sigilli in fragillis peragatur.« Augustinus inquit : (25) confir- mationem permanere *in hominibus pessimis*. His adfina leguntur in Ioanne Chrysostomo, Theodoro, aliisque.

Acedit Conciliorum et Romanorum Pontificum auctoritas. Erenim Concilium Toletanum VIII. inquit : (26) »Sanctum Chrisma col- »latum, et altaris honor auelli nequeunt.« Florentinum : (27) »in- »ter Sacramenta, ait, tria sunt, Baptismus, Confirmatio, et Ordo, »quae characterem, id est, spirituale quoddam signum a ceteris dis- »tinctiuum, imprimunt in anima indelebile.« Et Tridentinum defi- nit : (28) »si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, »Confirmatione, et Ordine non imprimi characterem in anima, hoc »est, signum quoddam spirituale et indelebile, vnde ea iterari non pos- »sint, anathema sit.« Ex Romanis aurem Pontificibus, Gregorius Magnus (99) vetat, ne Baptismus et Confirmatio repetantur. Idem statuunt Gregorius II. (30) et Innocentius III. (31)

Suffragatur tandem ratio : nam Confirmatio confertur per modum consecrationis ; et quae semel consecrata sunt, talia semper maneat, vt post Magistrum Sententiarum (32) concludant Theologi. Deinde : character est spiritualis potestas ad aliquas sacras func- nes

(23) Tert. Part. quaest. 72. art. 2.
ad 2.
(24) Lib. 3. cap. 16.
(25) Lib. II. cont. Iiit. Petilian.
cap. 104.
(26) Cap. VII.

(27) In Decreto Vnionis.
(28) Sess. VII. Can. 9.
(29) Lib. XIV. Epist. 17.
(30) Epist. ad Bonif.
(31) In cap. Pastoralis.
(32) In IV. dist. 7.

nes ordinata : sed in Confirmatione accipit homo potestatem ad agen- dum ea, quae pertinent ad pugnam spiritualem contra hostes fidei : ergo. Desumpta est haec ratio ex S. Thoma. (33)

Atque momenta haec faciunt pariter pro Confirmatione extra Ec- clesiam rite data, vt de Baptismo ab haereticis collato supra disputa- bamus : vnde nec ritus quo olim haeretici recipiebantur in Eccle- siam, erat repetitio Sacramenti Confirmationis, vt non semel innui- mus ; nec contrarium vnquam Augustinus ac Cyprianus docuerunt : sed erat illa manuum impositio ceremonialis, reconciliatrix, et poeniten- tialis : vt multis ostendit Iueninus (34) prae aliis contra Morinum ; cui Maldonatus praecuerat.

CAPVT XIX.

Recensitis erroribus, argumentis summam occurritur.

Catholicam veritatem de ordinario Confirmationis ministro variis Sac- rarii variis temporibus impugnasse leguntur. Quoslibet siquidem Sacer- dotes esse ordinarios Confirmationis ministros contendit Photius. Wal- denses postea haud pati potuerunt, vt Episcopis confirmandi ius ordi- narium tribueretur ; quos sequuti sunt Wiclefiae et Hussitae : qui omnes post Arium censuerunt inter Episcopum et Presbyterum nul- lum discrimen intercedere. Quod ipsum discrimen sequitis tempori- bus subsannauit Lutherus, (1) Catholicos proinde arguens, quod E- piscopis solum in Confirmationem ius ordinarium tribuant. At- que hoc Dogma vt exploderet, nullum non mouit lapidem Caluinus, (2) cui subscripsere Dallaeus, ceterique Nouatores. Errarunt et in eo pariter Lutherus, Zuinglius, Socinus, Caluinus, eorumque asse- clae, quod nullam gratiam hoc Sacramento conferri dixerint, vt alio loco innuebamus. Characterem autem imprimere negarunt praeter Nouatores Armenopolus, Iacobus Monachus, Nicolaus Cabasila, et Gabriel Philadelphiensis, apud Arcadium. (3)

De cetero disputantes in vtramque partem videmus catholicos Theologos, salua quidem Fide, circa huius Sacramenti extraordina- riam

(33) III. Part. q. LXXII. art. 5.
(34) Comment. Hist. dissert. 3. de
Confirm. q. 7. cap. 1. art. 2.

(1) In lib. de Capt. Babyl.
(2) Lib. IV. Iust. cap. 19.
(3) In Concord. lib. 2. cap. 18.